

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

ระเบียบพิพิธภัณฑ์พืช กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (TTM) ว่าด้วยการรับตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัย (Voucher Specimens) สำหรับงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย เภสัช พฤษเคมี กายวิภาค ดีเอ็นเอ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัย (voucher specimens) หมายถึง ตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บจากพืชต้นที่นำไปประกอบการวิจัย และเก็บรักษาไว้เพื่ออ้างอิงงานวิจัยด้านนั้น ๆ อาจเก็บรักษาไว้ในหอพรรณไม้ หรือเก็บไว้ที่สถาบัน หน่วยงาน หรือ มหาวิทยาลัยที่ทำการวิจัย ซึ่งตัวอย่างพรรณไม้ของพิพิธภัณฑ์พืช กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (TTM) เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบ เพื่อการตรวจสอบชนิดหรือเทียบเคียงกับตัวอย่างพรรณไม้ของผู้วิจัยเท่านั้น (ไม่ใช่ตัวอย่างจากพืชต้นที่ผู้วิจัยนำไปใช้ศึกษาในการ วิจัยครั้งนั้น) ซึ่งอาจเป็นชื่อที่ยังไม่ถูกต้องหรืออาจต่างชนิดกัน ผู้วิจัยต้องมีความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์เบื้องต้นหรือปรึกษานักพฤกษศาสตร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยที่มีความประสงค์จะนำตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัยของท่านมาเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์พืช กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (TTM) จะต้องดำเนินการตามระเบียบ ดังนี้

1. ติดต่อภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์พืช เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการรับตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัยและศึกษาวิธีการเก็บตัวอย่างพรรณไม้ สำหรับใช้ในการอ้างอิงงานวิจัยแต่ละประเภทโดยละเอียดก่อนดำเนินการวิจัย เพื่อนักวิจัยจะได้เก็บตัวอย่างพรรณไม้ได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้วิจัยต้องเก็บตัวอย่างจากต้นพืชที่นำไปใช้สำหรับอ้างอิงงานวิจัย อย่างน้อยต้นละ 1 ชิ้น โดยขึ้นตัวอย่างต้องประกอบด้วย กิ่งที่มีใบที่สมบูรณ์ ดอก และ/หรือ ผล นำมาอัดให้แห้ง โดยจัด (set) และตัดแต่งตัวอย่างลงในกระดาษหนังสือพิมพ์ ตัวอย่างต้องมีขนาดกว้าง-ยาว ไม่เกิน 25 x 42 ซม. และแสดงส่วนต่างๆ ชัดเจน ได้แก่ ใบทั้งด้านหน้าและหลัง ดอกและ/หรือผลที่ไม่ถูกส่วนอื่นปิดบัง
3. ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างที่สมบูรณ์ที่สุด จัดอัดแห้งเรียบร้อย และติดป้ายหมายเลขผู้เก็บ (Tag) พร้อมทั้งนำตัวอย่างอัดใส่กระดาษหนังสือพิมพ์ และแนบแผ่นบันทึกข้อมูลภาคสนาม (label) โดยไม่ต้องอาบน้ำยาหรือเย็บตัวอย่างพรรณไม้
4. ผู้วิจัยต้องจัดทำแผ่นบันทึกข้อมูลภาคสนามขนาดประมาณ 10 x 15 ซม. โดยระบุรายละเอียดเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

4.1 ชื่อวงศ์พืช (Family)

4.2 ชื่อวิทยาศาสตร์พืช (Scientific name)

4.3 ชื่อพื้นเมือง (Local name ชื่อเรียกในท้องถิ่นที่เก็บพืชนั้น)

4.4 วัน เดือน ปี ที่เก็บ (Date Month Year)

4.5 สถานที่เก็บ (Locality) และ/หรือระดับความสูงจากน้ำทะเล (Altitude)

4.6 ถิ่นที่อยู่ (Habitat) เช่น สภาพพื้นที่ จำนวนที่พบ

4.7 บันทึกข้อมูล (Note) ลักษณะต่าง ๆ ของพืชที่ไม่สามารถเห็นได้เมื่อตัวอย่างแห้ง เช่น ความสูงทั้งต้น เปลือก น้ำยาง กลิ่น สีของดอกและผล เป็นต้น

4.8 ชื่อ และ หมายเลขผู้เก็บ (Collector name, Collector number) เช่น W. Sareemongkonnimit 001 ซึ่งหมายเลขผู้เก็บแต่ละคนจะต้องไม่ซ้ำกัน

4.9 ระบุว่าเป็น voucher specimen ของการวิจัยเรื่องใด

5. นำส่งตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัยให้พิพิธภัณฑ์พืช กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พร้อมหนังสือนำส่งถึงภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์พืช เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรักษาตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัย โดยผู้วิจัยควรระบุสถานที่ติดต่อให้ครบถ้วน เพื่อจะได้แจ้งผลการดำเนินการพร้อมหมายเลขทะเบียนของพิพิธภัณฑ์พืช (TTM number) ให้ทราบต่อไป

หมายเหตุ: 1) ตัวอย่างที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีดอก ผล หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้างต้น พิพิธภัณฑ์พืชขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาไม่รับตัวอย่างดังกล่าว และพิพิธภัณฑ์พืชไม่รับรองความถูกต้องของการระบุชื่อวิทยาศาสตร์พืชโดยผู้วิจัย

2) ผู้วิจัยควรเก็บรักษาตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัย ไว้ที่สถาบันหรือมหาวิทยาลัยที่ทำการวิจัย ซึ่งจะสะดวกต่อนักวิจัยเอง ในการเข้าถึงตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงงานวิจัยเฉพาะด้านเหล่านั้น

3) ระยะเวลาตามขั้นตอนตั้งแต่รับตัวอย่างพรรณไม้จนถึงลงทะเบียนหมายเลขของพิพิธภัณฑ์พืช (TTM number) ใช้เวลาประมาณ 30 วัน (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนตัวอย่างพรรณไม้ที่ส่งมา)